

Wandelroute langs de Amsterdamse School ongeveer 2 km, 45 minuten

Wie kent Amsterdam beter dan de mensen die dagelijks tours door de stad geven? Ga op pad met de wandelgidsen die je alles kunnen vertellen over hun routes. Marianne Witte-Wijnberg neemt je mee op ontdekkingstocht langs de Amsterdamse School-architectuur.

1. Henrick de Keijserplein

Hendrick de Keyser kwam uit een geslacht van beeldhouwers. Begin jaren 90 van de 16e-eeuw kwam De Keyser naar Amsterdam, waar hij in 1595 stadsarchitect en stadssteenhouwer werd. Hij ontwierp een keur aan gebouwen, zoals het Oost-Indisch Huis en de Westerkerk. Die laatste werd na zijn dood door zijn zoon Pieter voltooid en zou zijn beroemdste werk worden. Naast deze gebouwen ontwierp en bouwde hij ook woonhuizen voor rijke particulieren. Beroemd zijn het mogelijk door hem ontworpen Huis met de Hoofden en het Huis Bartolotti. Of het Huis Bartolotti van zijn hand is, wordt van verschillende kanten betwist. Hendrik de Keyser overleed in 1621 en ligt begraven in de door hem ontworpen Zuiderkerk. Zijn grafsteen is hier nog steeds te zien.

Hendrik de Keijserplein

2. Coöperatiehof

Dit woningcomplex uit 1927 is oorspronkelijk een samenvoeging van 3 woonblokken met arbeiderswoningen, een vergaderzaal en een leeszaal ter emancipatie en verlichting van de arbeiders. Een gevelsteen van beeldhouwer Jan Trapman boven de ingang van de leeszaal met een afbeelding van boeken, bomen, een sleutel en een slang herinnert nog aan de oorspronkelijke functie van het centrale gebouw als openbare leeszaal. Trapman haalde de inspiratie voor zijn beeldhouwwerk uit Artis. De oude bibliotheek met de grijze klokkentoren staat rechts op het plein en was tot de jaren 80 in gebruik als openbare bibliotheek. Dit gebouw is stilistisch het meest interessant. De hoge klokkentoren symboliseert de intellectuele verheffing van de arbeider. In het interieur waren decoraties aangebracht met een stichtelijk karakter. Op de begane grond was aanvankelijk de vergaderzaal ingericht. Centraal gelegen op het plein staat een bolvormig monument ter herinnering aan volkshuisvestingspionier Lucas Van Buuren. Kijk voor het verlaten van het plein naar de hoeken van de woningen. Deze zijn rond met van onderen omgekeerde kantelen.

Coöperatiehof

3. Thérèse Schwartzplein

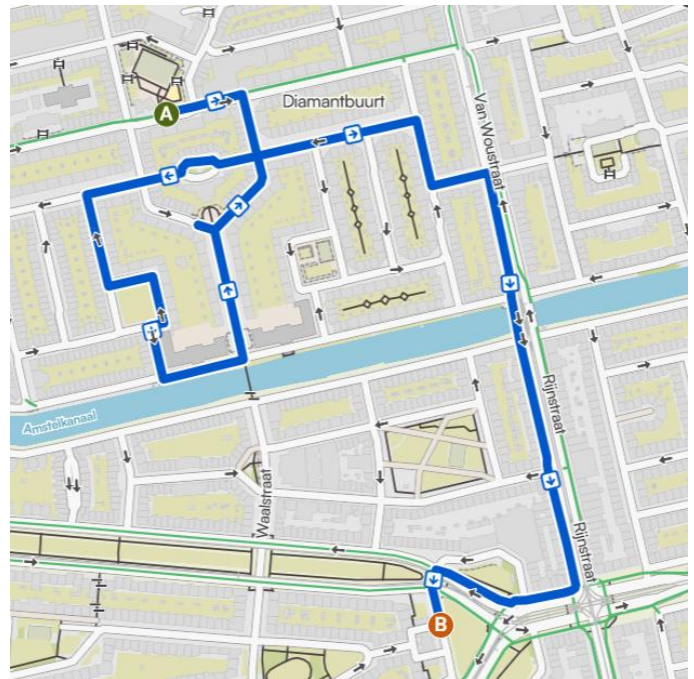
Een prachtig staaltje Amsterdamse Schoolarchitectuur van Michel de Klerk dat tussen 1919 en 1922 is gebouwd. Je ziet 4 trapeziumvormige huizen, die elk zes woningen bevatten. De twee verdiepingen hebben een zolderetage met een licht hellend dak. Door de trapeziumvorm ontstond een opening die naar boven steeds breder wordt. Ertussen bevindt zich een balkon. Op de 2e verdieping is een extra grote woonkamer omdat één van de slaapkamers op de zolderverdieping is ondergebracht. Op de hoek naast huisnummer 1 is een zandstenen kunstwerk van Jan Heijens uit 1930 te zien. Het is een afgeronde gevelsteen die gemaakt is bij de bouw van woningbouwcomplex de Dageraad. Het beeldt de oogst uit met 4 figuren en een haan op een korenschoof. Kijk in de Thérèse Schwartzstraat ook eens naar de prachtige portieken met rondingen erboven en ook hier zie je het tweekleurige baksteengebruik.

Thérèse Schwartzplein

4. Berlage Lyceum

Dit deel van het Berlage Lyceum heeft 2 bijzondere bouwplastiëken van Hildo Krop. De details zijn moeilijk te onderscheiden, maar het toont een groep mensenbeelden. Boven een zwangere vrouw met druiventros, daaronder een man met gespreide en gespieerde armen en benen. Verder nog de beelden verwijzend naar handel, industrie en landgoed. Dit alles verwijst naar de tweede handelsschool die hier ooit gevestigd was.

Berlage Lyceum | Pieter Lodewijk Takstraat 33/34

5. De Dageraad

Dit woningcomplex behoort tot de esthetische hoogtepunten van de Amsterdamse school. De naam De Dageraad is terug te vinden in baksteen op de gevels. Het woningcomplex is gebouwd in 3 kleuren baksteen met asymmetrische ramen, torentjes en op de hoeken ronde balkonnetjes en erboven een schoorsteen als van een stoomschip. De daken lijken hier op golven van de zee. Een gedenksteen in het hoekhuis rechts herinnert aan de architecten Michel de Klerk en Piet Kramer. De tekst in de linker toren is gewijd aan Pieter Lodewijk Tak.

De Dageraad | Burgemeester Tellegenstraat 130

6. Van Woustraat

Onderweg naar dit punt staat op de hoek van de Talmastraat een woningcomplex met 2 zwevende bogen van messing, deze zijn pas in 1987 geplaatst. Ook zijn er woningen met ramen in trapeziumvorm te zien. De Van Woustraat is genoemd naar klokkengieter Geert van Wou. In deze straat staan prachtige gebouwen met typische kenmerken van de Amsterdamse School. Het huis aan de overkant van de brug (aan de ene kant de Josef Israelskade, aan de overkant de Amstelkade) is in 1921-1922 gebouwd door architect G.J. Rutgers. Het huis heeft vele uitspringende delen waardoor het een zeker ritme krijgt. De ronde torens op het dak zijn bijna kunst in baksteen.

Van Woustraat

7. Victorieplein

Onderweg naar dit punt zijn prachtige gebouwen met uitbouwseltjes en torentjes te zien. Let ook op de ramen: allemaal anders van vorm en afmeting! Het Victorieplein heette vroeger het Daniël Willinkplein, naar dichter Daniël Willink, onder andere bekend van Amstellandsche Arkadia en andere geschriften over de schoonheid van de stad. De naam werd echter veranderd ter herinnering aan de overwinning van de geallieerden in mei 1945. Hier staat ook de eerste wolkenkrabber van Amsterdam: 12 verdiepingen en 46 meter hoog. Het werd tussen 1930-1932 gebouwd door architect Jan Staal. Het gebouw vertoont kenmerken van de bouwstijlen van de Amsterdamse School, van het functionalisme en van de nieuwe zakelijkheid.

Victorieplein